

SOD NAD SODOMOU

I. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 18,17–33

II. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 19,24–29

²⁴ Hospodin začal chrlit na Sodomu a Gomoru síru a oheň; od Hospodina z nebe to bylo. ²⁵ Tak podvrátil ta města i celý okrsek a zničil všechny obyvatele měst, i co rostlo na rolích. ²⁶ Lotova žena šla vzadu, ohlédla se a proměnila se v solný sloup. ²⁷ Za časného jitra se Abraham vrátil k místu, kde stál před Hospodinem. ²⁸ Vyhlížel směrem k Sodomě a Gomoře a spatřil, jak po celé krajině toho okrsku vystupuje ze země dým jako dým z hutě. ²⁹ Ale Bůh, když vyhlazoval města toho okrsku, pamatoval na Abrahama: poslal Lota pryč ze středu zkázy, když vyvracel města, v nichž se Lot usadil.

KÁZÁNÍ

SOD NAD SODOMOU

Odjakživa platilo, že se měřilo podle toho horšího měřítka. Jak často byli za provinění nebo chybu jednoho potrestáni všichni. Příklady z válek to dosvědčují nejlépe. Jeden něco udělal a trpěli za to všichni. Jeden vystřelil a celá rodina nebo obec byla postřílena. Jeden něco provedl a trest nesli všichni. Jeden rozbije okno a všichni jsou po škole. Tak to chodívало a chodí mezi lidmi. Raději potrestat všechny, než aby jeden zůstal nepotrestán.

Lepší možnost a vlastně vynikající možnost je, když mohou ti, kteří se neprovinili, odejít, a jsou tak zachráněni, a potrestáni jsou jenom ti, kdo nesou vinu. I to známe z příkladů v dějinách. Jsou vzácnější, ale přece jen byly a jsou i takové případy.

Stávalo se například, že když někdo obléhal město, dovolil z něho odejít těm, kteří chtěli. Stávalo se, že když nějaký sultán obléhal „křesťanské“ město, nechal z něho odejít Židy, protože byli v jeho očích „spravedliví“ a nemuseli sdílet osud s bezbožníky, kterými byli v jeho očích křesťané.

To, oč žádá Abraham, je ale přímo neslýchané. Abraham si je vědom, že jeho prosba je obrovskou troufalostí. Jednak si dovoluje téměř napomínat Boha, aby se nedopustil unáhlenosti a nevyhladil spravedlivé spolu s bezbožnými. A nejen že prosí, aby Bůh spravedlivé z města vysvobodil a nezahladil je s bezbožníky, on si troufá ještě daleko více: prosí Boha, aby kvůli padesáti spravedlivým prominul celému bezbožnému městu.

V tom je neslýchanost jeho prosby. To, že za hřích, za provinění jednoho či dvou musí trpět a nést následky všichni, je zcela běžné. Že by spravedliví měli být zachráněni a neměli být trestáni spolu s bezbožníky, se nám zdá dobré a správné. Proč by měl trpět nevinný spolu s viníkem?

Ale že by spravedliví měli znamenat záchranu bezbožných? Že by kvůli několika spravedlivým neměli být spravedlivě a zaslouženě potrestáni hříšníci? Nechce

Abraham příliš? Nechce po Bohu, aby nakonec netrestal a zcela se vzdal spravedlivého trestu nad bezbožníky?

Představte si advokáta, který obhajuje vojenskou jednotku, obžalovanou z válečných zločinů. A říká: „Je sice pravda, že tihle vojáci páchali válečné zločiny, mučili a zabíjeli civilisty, znásilňovali, rabovali. Ale máme tady jednoho příslušníka jednotky, který se nikdy ničeho takového nedopustil. Je zcela nevinný. A z toho důvodu žádám, aby byly všem prominuty jejich tresty.“

Neslýchanost Abrahamovy prosby je právě v tom, že žádá, prosí, aby kvůli spravedlivým, padesáti spravedlivým ve městě, byli zachráněni všichni a Bůh upustil od svého hrozného soudu.

A Abraham jde ve své prosbě ještě dále. Prosí Hospodina, aby to udělal kvůli čtyřiceti pěti, pak čtyřiceti. Pak s chvějícím hlasem žádá, aby slevil na třicet. A pak ještě na dvacet. A nakonec na deset. Smlouvá a smlouvá, až usmlouvá deset. Poslední Hospodinovo slovo zní: kvůli deseti jsem ochoten odpustit všem.

Naprosto obrácený poměr: deset spravedlivých může zachránit všechny. Najdou se ale?

2.

Ivan Olbracht líčí v překrásné knížce Golet v údolí (v povídce Událost v mive) zvláštní příběh z malé židovské vesnice Polana na Podkarpatské Ukrajině. Jeden z obyvatelů vesnice, krejčí Pinches, je pronásledován zvláštní představou. Neví to jistě, ale po setkání s jakýmsi žebrákem nabyde dojmu, že je lamed vav. To znamená, že je – podle chasidské představy – jedním z 36 spravedlivých, rozptýlených po celém světě, kvůli nimž a jejich spravedlnosti Bůh nezničí tento svět. Svoji spravedlností ho chrání. Kdyby jich bylo méně, svět by skončil.

Pinches cítí nevýslovné blaho, ale také nevýslovnou úzkost. Pocit blaha, protože je vyvolen, aby plnil tak důležitý a veliký úkol. A pocit úzkosti, aby se svému poslání nezpronevěřil. Co jestli selže? Co jestli zklame? Co jestli upadne do hříchu? Odpovědnost až k neunesení a blaho až k neunesení.

Karel Čapek napsal o Sodomě jeden ze svých apokryfů. Vypráví, jak Abraham přijde domů a vypráví Sáře o tom, co mu Bůh řekl. A Sára říká: „To bude Sodoma zachráněna. Pojď, spočítáme spravedlivé.“ A počítají. Jak prvního jmenují Lotu. Najdou na něm sice plno chyb, ale je to příbuzný. A jeho žena – ta je ještě horší, dcery – no snad. A pak probírají celou Sodomu.

A s hrůzou si uvědomují, že Sodoma zachráněna nebude. Vzdávají se myšlenky hledat spravedlivé a prosí: „Bože, přikaz nám cokoli, jen nás, prosíme, nenechej hledat na světě spravedlivé. Nenašli bychom nikoho.“

Nenajde se ani těch deset. Nenajde se ani jeden. Je snad Lot spravedlivý? Lotova žena nakonec neodejde, protože je natolik zahleděna do minulosti, že se kvůli svému ohlížení promění v solný sloup. Lotovy dcery se dopouštějí incestu s otcem. To jsou nějací spravedliví, kvůli nimž by bylo možno zachránit Sodomu?

Nepodobá se dnešní svět Sodomě v mnoha ohledech? Svět zvrácenosti, násilí, vražd, strachu. Svět sobectví, bezcitnosti, neúcty k životu, sexuální zvrhlosti. Svět, jehož křik zaléhá až k nebi a Hospodin se dívá, jestli není zralý pro záhubu. Není svět, v němž žijeme, rozmařilý a plný hříchu právě jako Sodoma?

Nehledí Bůh i dnes na to, kolik spravedlivých žije v tomto městě, na tomto světě, a nepřemýšlí o záhubě světa? O soudu nad jeho nepravostí a hříchem? Nehledí na náš život, nepočítá hrstku těch, kvůli nimž by ušetřil a poshovil?

Je to nesmírná odpovědnost hlásit se k Božímu jménu, ke Kristu. Měli bychom cítit něco z oné odpovědnosti i blaha těch, kteří vědí, že patří mezi hrstku spravedlivých, na niž se Bůh dívá a kvůli níž promíjí.

Co jestli se díky naší víře ještě nerozpadla naše rodina? Co jestli i díky naší víře drží společenství, do něhož patříme? Není to víra křesťanů, co drží tuto zemi, aby docela nepropadla marastu hříchu, lhostejnosti a sobectví? Naše odpovědnost jako křesťanů je nesmírná.

Naše víra je před Bohem nesmírně důležitá. Nedrží jenom nás, nemá význam jenom pro nás. Naše víra drží daleko více než jenom nás samé. Myslete na to, když bude vaše víra ochabovat, pamatujte na to, když přijde pokušení hříchu. Když klesnete do hříchu, nezlomí se tím trám, na němž se drží desítky druhých lidí? Když selžete ve víře, nepadnou tím hradby, které brání moci hříchu ve vašem okolí?

3.

Při tom všem však platí ona úzkostlivá otázka: Ale najde se vůbec někdo spravedlivý? Nepochadne tento svět zkáze jako Sodoma? Bez naděje?

Bible na tuto otázku odpovídá: Díky Bohu, jeden spravedlivý se našel. Jeden, jediný. Boží Syn, Pán Ježíš Kristus, nás Spasitel. Jeden jediný spravedlivý, ale našel se. V něm Bůh slevil z deseti – protože je nenašel a neměl šanci najít. Nenašel nikoho, ani jednoho, a tak musel sám přijít ve svém Synu Ježíši Kristu.

A tento jediný drží celý svět, aby se nezhroutil. Díky němu nejsme jako Sodoma a Gomora. Díky němu nejsme troskami zničenými Božím soudem a trestem, spravedlivým Božím hněvem.

Ježíš, Boží Syn a jediný spravedlivý, dává svou spravedlnost všem, kdo ho přijali do svého srdce. Apoštol Pavel to nazývá ospravedlněním. Kdo přijme Ježíše Krista za svého Spasitele a Pána, je spravedlivý. Je mu darována Kristova spravedlnost. Když se na mne Bůh dívá, vidí svého Syna. Vidí mne skrytého ve svém Synu. Vidí jeho spravedlnost, která platí i pro mne.

S úžasem i vděčností myslíme na toho, díky němuž se svět ještě nezřítíl do zkázy. Oslavujme ho, chvalme ho, vzývejme ho, děkujme mu.

A myslíme na své poslání: být těmi, kdo nesou Kristovu spravedlnost do tohoto světa. A myslíme na svůj úkol: přimlouvav se za tento svět.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Pane Ježíši Kriste, děkuji ti, chválím tě a slavím, že držíš tento svět před zkázou. Děkuji ti, chválím tě a slavím, že držíš před zkázou i můj život. Dej mi, prosím, dost síly nést tvoji spravedlnost do tohoto světa a věrně plnit úkol přimlouvat se za tento svět. Amen.

Michal Šourek, 6. 11. 2022